

Het wilde paradijs van Louis le Roy

Tweehonderd miljoen kilo steen heeft Louis le Roy de afgelopen decennia versjouwd, en het einde is nog niet in zicht. Aan de rand van het Friese dorp Mildam bouwt hij zijn eko-kathedraal, een wonderlijk complex van gestapelde steen, mos en planten. En dat is niet alles: pas over duizend jaar is het project áf.

Niet ver van Heerenveen, bij het Friese dorp Mildam, ligt tussen weilanden een mysterieus stuk bos. Eiken, wilgen, lijsterbessen, berken en meidoorns groeien er ongecultiveerd door elkaar. In het hart van de rimboe is een open plek met een weids plateau. Daarop liggen honderdduizenden tonnen bestratingmateriaal; klinkers, stoepranden, betonnen paaltjes, deksels van afwateringsputten, tegels. Tussen de bomen doemen hier en daar bouwwerken op, metershoog, piramidevormig. Gemaakt van op elkaar gestapelde klinkers en overwoekerd door mossen, klimop en muurleeuwenbek – bijna zo-

als van een lang verdwenen beschaving. Aan de bosrand staan twee torens, zeven meter hoog. Op de erachter gelegen vlakte, grenzend aan een kunstmatig plateau, iets wat veel weg heeft van een Mayatempel.

Het smalle bospad, waar de stilte slechts wordt doorbroken door vogelgeluiden, leidt naar een vijver, omzoomd door metershoge bamboe. Aan de oever staat een atelier met bespinragte ramen: het domein van Louis le Roy.

ECOFILOSOF

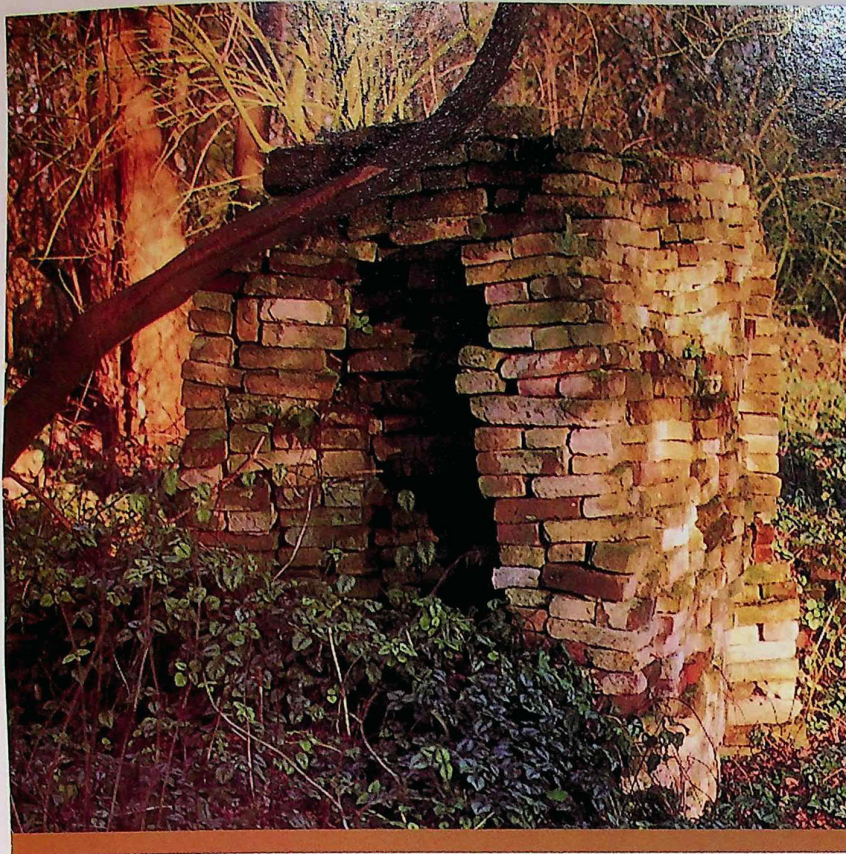
Elke heuvel in dit landschap, ieder weggetje, de plateaus, de wonderlijke bouwsels, ze ontsproten aan het brein van deze 'ecofilosof'. Dertig jaar geleden kocht hij in Mildam vier hectare weiland. Op volstrekt willekeurige wijze begon hij het terrein te beplanten en in te zaaien in alle windrichtingen. Zo ontstond 'rimboe', land waarin de natuur haar gang kon gaan, waar niet gekapt, gezaaid en gesnoeid werd, waar onkruid

welig tierde. Omwonenden mochten dan misschien gemengde gevoelens hebben over het project, voor bosvogels, egels, eekhoorns, vlinders en kevers was het een paradijs.

Louis le Roy vertoefte dagelijks in dit paradijs, maar hij woont in Oranjewoud, acht kilometer verderop. Te midden van een kleurige collectie glaswerk, muren vol eigen kunst en foto's in fraaie grijstinten, vertelt Le Roy over zijn project. Eigenlijk is het ondoenlijk om alles in een paar woorden uiteen te zetten, maar hij zal een poging wagen: "Zeventien jaar geleden ben ik met het stapelen begonnen. Een bouwplan heb ik niet, alles ontstaat spontaan. Stenen leg ik secuur tegen elkaar. Naar boven toe worden de constructies smaller, anders vallen ze uit elkaar. Alles is massief naar binnen gebouwd, zodat er geen steen kan loslaten. Mijn steenconstructie staat er over duizend jaar nog.

Met dit project heb ik willen aantonen waar- toe één mens in staat is. De torens werken als filtersystemen voor de zure

Op volstrekt willekeurige wijze begon hij het terrein te beplanten en in te zaaien. Zo ontstond 'rimboe', land waarin de natuur haar gang kon gaan.

regen. Als het regenwater de grond bereikt is het schoon, goed voor plant en dier. Daarom noem ik het geheel dan ook de ecokathedraal."

OVERWOEKEREN, DAT MAG

Sinds 1983 krijgt Le Roy al het afgedankte bestratingsmateriaal van de stad Heerenveen. Tot nu toe voerden dertienhonderd vrachtwagens vijftienduizend ton steen aan, die hij zorgvuldig sorteert en verwerkt tot heuvels, weggetjes, terrassen en tempelcomplexen.

Tweehonderd miljoen kilo steen versjouwde hij op die manier. Krijgt hij zo geen hernia? "Ik had er een voordat ik hier aan begon, toen ik nog weinig bewoog. Maar die hernia verdween toen ik ging sjouwen en stapelen. Nooit meer last van gehad." Fluitend fietst de 76-jarige elke dag van Oranjewoud naar Mildam en terug, een rit van zestien kilometer.

Een prachtig creatief proces noemt de ecofilosoof de totstandkoming van de ecokathedraal.

"Ik heb nooit één ontwerp tekening gemaakt, geen waterpas aangeraakt. Ik hield gewoon zo'n beetje de lijn van torenflats in de verte aan."

Dat zijn bouwwerk zal worden overwoe-

kerd door mossen, varens, vlierstruiken, en esdoorns is precies wat le Roy beoogt. De almaar veranderende ecokathedraal vindt Le Roy juist zo interessant, boeiender dan parken en tuinen waarin braaf naar plan gezaaid, gewied en gekapt wordt.

PRIJS

Als buitengewoon hoogleraar is Le Roy een graag geziene gast op Duitse en Nederlandse universiteiten. Een jaar geleden kreeg hij de prestigieuze oeuverprijs van het Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst. De jury prees zijn beeldende kwaliteit, zijn doorzettingsvermogen en optimisme. In Duitsland vindt zijn voorbeeld inmiddels navolging: een groep studenten bouwt daar aan een eigen ecokathedraal. Het begin van een internationaal ecokathedralen-netwerk? Als het aan Le Roy ligt wel. "De meeste ecologen willen de natuur haar gang laten gaan, zonder ingrijpen. Ik denk daar anders over. Met ecokathedralen voeg je iets aan het landschap toe. Het wordt oneindig veel fantasierijker. Stel je eens voor hoeveel mensen met plezier aan zo'n project zouden kunnen werken, en wat een positieve bezigheid het is om van chaoti-

sche bergen steen ecokathedralen te vormen. Overtollig bestratingsmateriaal krijgt een functie. De natuur grijpt de kans die haar wordt geboden, aan. Eerst komen de algen en mossen, dan varens, esdoorns en vlieren, en binnen enkele jaren heeft zich een wild paradijs gevormd voor vogels, zoogdieren en insecten!"

Niet dat het project daarmee zal zijn vol-

'Een bouwplan heb ik niet, alles ontstaat spontaan. En geen steen kan loslaten. Mijn ecokathedraal staat er over duizend jaar nog.'

tooid. Ook hier blijkt Le Roy een man van lange adem. "Ik heb de Stichting Estafette opgericht. Wanneer ik er niet meer ben, zal iemand anders de bouw voortzetten, daarna weer iemand, enzovoort. Duizend jaar zal er worden gebouwd, tot de ecokathedraal tweehonderd meter hoog is."

TEKST EN FOTOGRAFIE: PIETER PAUL KOSTER